

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

A. ΟΡΙΣΜΟΣ

- Το άμορφο και διάχυτο αίσθημα που μπορεί να διαπιστώσει κάποιος που θα βρεθεί έστω και για λίγο σε μια τάξη.
- Το αντιλαμβανόμαστε εύκολα και γρήγορα αν και δεν μπορούμε να το μετρήσουμε.
- Ο όρος αναφέρεται στην ατμόσφαιρα ή τη διάθεση των παιδιών μιας σχολικής τάξης που καλλιεργείται από τις αλληλεπιδράσεις διδασκόντων διδασκομένων.
- Ο συναισθηματικός τρόπος με τον οποίο οι μαθητές μιας τάξης βιώνουν και αντιλαμβάνονται τις ψυχοκοινωνικές τους σχέσεις.

B. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ «ΚΑΛΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ» ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

- Είναι σημαντική η ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης και ανοίγματος στην τάξη.
- Δημιουργούμε μια δυναμική ατμόσφαιρα αμοιβαίας αγάπης.
- Οι μαθητές μας δεν πρέπει να διακατέχονται από «φόβο».
- Τα παιδιά ενθαρρύνονται να μοιραστούν εμπειρίες ζωής.
- Συνεργαζόμαστε μαζί τους και τα ενθαρρύνουμε να κάνουν το ίδιο και μεταξύ τους.

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ/ΣΚΟΝΤΩΝ-ΜΑΘΗΤΩΝ

- Στάση του δασκάλου.
- Βαθμός και τρόπος άσκησης εξουσίας
- Ανάπτυξη ή όχι οικειότητας
- Ελευθερία ή μη έκφραση γνώμης
- Ενθάρρυνση συνεργασίας ή ανταγωνισμού.
- Ανάληψη ή μη πρωτοβουλίας

ΘΕΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ

- Αλληλοβοήθεια
- Συνεργασία
- Εμπιστοσύνη
- Οικειότητα και συμπαράσταση

ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ.

- Ανταγωνισμός
- Ατομικισμός
- Αντιζηλία
- Απογοήτευση
- Αδιαφορία
- Αλληλοϋπονόμευση
- Απουσία εμπιστοσύνης

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

- Θετικό ή αρνητικό παράγοντα μάθησης
- Ομαλής και συνεργατικής συνύπαρξης των μαθητών

ΤΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

- Μάθηση και η αποτελεσματικότητα των μαθητών προάγονται με:
- Ανάπτυξη στενών διαπροσωπικών σχέσεων
- Ακατάλυτους ψυχικούς δεσμούς
- Αμοιβαία συμπάθεια
- Αποτελεσματική επικοινωνία

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΤΑΞΗΣ

- Καλλιέργεια ατμόσφαιρας εμπιστοσύνης
- Αποδοχή του μαθητή και υποστήριξή του
- Συντονισμός ενεργειών
- Καταμερισμός εργασιών
- Άσκηση στην αποκλίνουσα σκέψη

ΣΤΑΘΕΡΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΤΑΞΗΣ

- Το πολυδιάστατο του διδακτικού έργου στην τάξη
- Η ανάγκη εκτέλεσης πολλών και πολλαπλών ενεργειών στην τάξη
- Η αμεσότητα των ενεργειών στην αλληλεπίδραση του διδάσκοντος με τους μαθητές.
- Το απρόβλεπτο των συμβάντων της τάξης
- Η δημοσιοποίηση του γεγονότος της διδασκαλίας
- Η ανάγκη ρύθμισης της λειτουργίας της τάξης

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

- Επίδραση προσδοκιών που τρέφει κάθε μέλος της τάξης
- Η άσκηση εξουσίας στην τάξη και όχι ως χαρακτηριστικό προσώπου.
- Ο βαθμός επίδρασης του αλληλοσεβασμού και των σχέσεων φιλίας στο κλίμα της τάξης
- Η ζωντανή και συχνή λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία των μαθητών.
- Η συμμετοχή του μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία.
- Η συνεκτικότητα της ομάδας της τάξης κατά την πραγματοποίηση του διδακτικού έργου και κατά τη διασφάλιση της εσωτερικής γαλήνης.

ΘΕΤΙΚΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

- Στηρίζει τους μαθητές
- Εκφράζει υψηλές προσδοκίες
- Επιλέγει μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις
- Παρέχει άμεσες ανατροφοδοτήσεις
- Δημιουργεί οικεία ατμόσφαιρα
- Ενθαρρύνει τη διαπροσωπική επικοινωνία
- Αποτιμά θετικά την επιτυχία
- Διατυπώνει ξεκάθαρους κανόνες
- Προσδίδει ακαδημαϊκό προσανατολισμό στην εργασία
- Εκφράζει έμπρακτα την εμπιστοσύνη στους μαθητές (Witcher 1993.Stevens and Sanchez 1992,125)

ΟΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΝΟΣ ΜΑΘΗΤΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΤΟΥ

- Προσπαθήστε να είστε ανθρώπιнос και όχι μια μηχανή διδασκαλίας.
- Μη δίνετε την πρώτη θέση στην ύλη που διδάσκετε, αλλά σε μας τους μαθητές σας
- Κάντε με να νιώσω πως ενδιαφέρεστε για μένα θεωρώντας με σαν ανθρώπινο πλάσμα και όχι σαν ένα απλό αριθμό του βαθμολογίου σας.
- Μη με κρίνετε μόνο από τους βαθμούς που πετυχαίνω με τις απαντήσεις μου, αλλά περισσότερο από την προσπάθεια που καταβάλλω.
- Μην περιμένετε να ξεπεράσω το ταλέντο μου και τις δυνατότητες μου, δώστε μου κάποια ενθάρρυνση κάπου κάπου.
- Μη ζητάτε από μένα να θεωρώ τις σπουδές μου σαν τη πιο μεγάλη απόλαυση της ζωής μου. Ειλικρινά δεν είναι κάτι τέτοιο για μένα.
- Μην περιμένετε να ικανοποιούμαι με όλα τα θέματα που διδάσκετε. Υπάρχουν και άλλα που με ενδιαφέρουν, ίσως μάλιστα και περισσότερο στην περίπτωση μου.
- Βοηθήστε με να μάθω να σκέπτομαι και να κρίνω μόνος μου και όχι να απομνημονεύω τις απαντήσεις, έστω και αν αυτό είναι περισσότερο κουραστικό για σας και για μένα.
- Ακούστε πρόθυμα τις ερωτήσεις που κάνω με σοβαρότητα έστω και αν σας φαίνονται βλακώδεις. Έτσι θα μάθετε και μένα να ακούω τους άλλους προσεκτικά.
- Να έχετε απαιτήσεις από μένα φτάνει να είστε δίκαιος. Γνωρίζω πως είναι αναγκαίο αυτό έστω και αν επαναστατώ εξωτερικά.
- Μη με γελοιοποιείτε μπροστά στους συμμαθητές μου. Αυτό πληγώνει και οπωσδήποτε θα στραφεί εναντίον σας. Μια λέξη σας που θα ειπωθεί ιδιαιτέρως με σοβαρότητα και καλοσύνη θα φέρει μεγαλύτερο αποτέλεσμα.
- Μη με οικτίζετε στους άλλους όταν δεν τα καταφέρνω καλά σε κάτι. Αυτός ο οίκτος φέρνει αμηχανία.
- Μη μου προβάλλετε άλλο συμμαθητή μου για παράδειγμα, έτσι υπάρχει φόβος να τον μισήσω.
- Όταν πετυχαίνω κάτι, μη με παρουσιάζετε σαν παράδειγμα στους άλλους, αυτό με βάζει σε δύσκολη θέση.
- Κρατήστε για τον εαυτό σας τα προσωπικά σας προβλήματα και τις πολιτικές σας ιδέες. Έτσι κι αλλιώς δεν είμαι σε θέση να τα λύσω, ούτε να τις κρίνω.
- Σας παρακαλώ να συνεχίζετε πάντα τη μελέτη σας και να μην χρησιμοποιείτε στην τάξη με μηχανικό τρόπο τις κιτρινισμένες σημειώσεις που συντάξατε πριν από πολλά χρόνια.
- Θυμάστε καμιά φορά που ήσασταν και σεις κάποτε μαθητής. Είχατε πάντα καλούς βαθμούς και δεν ξεχνούσατε ποτέ;
- Μην προσδοκάτε από μένα πολύ συχνά ένα λόγο ευχαριστίας. Είμαι ευγνώμων, αλλά δυσκολεύομαι πολύ να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου με λόγια.
- Κι έτσι...σας ευχαριστώ πολύ.

Ατομική δραστηριότητα για το φάκελο εργασιών

Περιγράψτε όσο πιο αναλυτικά μπορείτε το παιδαγωγικό και ψυχολογικό κλίμα ενός σχολείου το οποίο γνωρίζετε καλά. Χρησιμοποιείστε έννοιες όπως, έλεγχος της μαθησιακής διαδικασίας, εμπιστοσύνη, ομαδικότητα, συνεργασία, ανταγωνιστικότητα κλπ. Με βάση την περιγραφή που κάνατε, αναφερθείτε στα δυνατά και αδύνατα σημεία του σχολικού κλίματος που παρατηρήσατε. Είναι αποτελεσματικό το κλίμα της σχολικής τάξης σε σχέση με τη μαθησιακή διαδικασία και την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών; Αν όχι, τι θα αλλάζατε σε αυτό και γιατί.